

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΜΑΪΟΥ 2015

ΘΕΜΑ Α1:

Στο κείμενο γίνεται αναφορά στη σημασία των πολιτιστικών μας μνημείων. Καταρχάς, επισημαίνεται το δημοκρατικό στοιχείο που προβάλλεται στους συγκεκριμένους χώρους το οποίο διατηρείται ως τις μέρες μας. Παράλληλα, είναι γεγονός ότι οι αρχαίοι χώροι θέασης και ακρόασης προσέφεραν στο παρελθόν ουσιαστική ψυχαγωγία, ενώ συνιστούν στην εποχή μας συνεκτικό σημείο παρελθόντος και παρόντος, στοιχείο που αποτελεί σύγχρονη απαίτηση. Ωστόσο υπάρχουν ορισμένες δυσχέρειες που αφορούν τη φθορά των μνημείων η οποία έχει επέλθει με το πέρασμα του χρόνου. Επειδή, λοιπόν κρίνεται εξαιρετικά ουσιώδης η επαφή με την πολιτιστική μας κληρονομιά, απαιτείται η καταγραφή αυτών των μνημείων προκειμένου να αξιοποιηθούν κατάλληλα με τη συνδρομή των ανθρώπων του πνεύματος και της πολιτείας που είναι αρμόδια. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα επιτευχθεί η προστασία των μνημείων και η ορθή αξιοποίησή τους.

ΘΕΜΑ Β1:

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

ΘΕΜΑ Β2:

- α. Η έβδομη παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων:
Οι τρόποι ανάπτυξης είναι οι εξής:

Αίτιο- αποτέλεσμα:

Αίτιο: <<Η καταγραφή της απλής ανάδειξής τους>>

Αποτέλεσμα: <<...θα προσφέρει αυτού του πλούτου>>

Διαίρεση:

Διαιρετέα έννοια: Τα μνημεία

Διαιρετική βάση: το είδος τους

Μέρη της διαίρεσης: <<πολύ ή λιγότερο γνωστών...μόνο από αρχαίες μαρτυρίες...>>

Παραδείγματα:

<<...δηλαδή την ιστορία τους...τα χαρακτηριστικά τους..η απλή ανάδειξή τους...>>

β. Πρώτα από όλα: Πρωταρχικά,καταρχάς

Παράλληλα: Συνάμα,συγχρόνως

Εξάλλου: άλλωστε,μάλιστα

ΘΕΜΑ Β3

Β3. α. Εκτυλίσσεται

Κατάλοιπα

Επιδίωξη

Προσέγγισης

Ολοκληρωμένη

Διαδραματίζεται συμβαίνει

Απομεινάρια ,υπολείμματα

Σκοπός ,βλέψη

Σύγκλισης,

πλησιάζματος, Επαφής

Συνολική /πλήρης Ολοκληρωτική

Β3 β. Αναπτυσσόταν

Δράση

Ερευνημένων

Γνωρίζουμε

Ανάδειξης

Υποβαθμιζόταν,

Παρήκμαζε

Απραξία ,αδράνεια

Ανεξερεύνητων

Αγνοούμε

Υποβάθμισης υποτίμησης

ΘΕΜΑ Β4 α.

Η **διπλή παύλα** χρησιμοποιείται για να διευκρινίσει, αποσαφηνίσει, συμπληρώσει, αναλύσει όσα έχει αναφέρει ο συγγραφέας σχετικά με τα είδη των αρχαίων μνημείων. Έχει περισσότερο επεξηγηματικό ρόλο και βοηθά να αποφευχθεί η σύγχυση του αναγνώστη και για το λόγο αυτό η χρήση της θεωρείται επιβεβλημένη.

ΘΕΜΑ Β4 β.

Το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί στο κείμενο είναι το **Γ' πρόσωπο**. Με τη χρήση του προσδίδεται αντικειμενικός τόνος στην εξέταση του θέματος, αποπροσωποποιείται ο λόγος και χρωματίζεται με ουδέτερο ύφος.

ΘΕΜΑ Γ

Παραγωγή λόγου:

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία στο πλαίσιο ημερίδας του Δήμου.

Γλώσσα-Ύφος: Κυριολεκτική λειτουργία της γλώσσας / χρήση γ' προσώπου, ώστε να αναδειχθεί η αντικειμενικότητα της επιχειρηματολογίας / συνδυασμός ά ενικού προσώπου, αλλά και α' - β' προσώπου για τις ανάγκες της επικοινωνιακής περίπτωσης στον πρόλογο και στον επίλογο / προτείνεται η επαναδιατύπωση της προσφώνησης, για τη διατήρηση του επικοινωνιακού ύφους.

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι, / Αγαπητοί συνδημότες,

Α' ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αφορμή: Συμμετοχή σε ημερίδα του δήμου με θέμα την προστασία και αξιοποίηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Ιδιότητα ομιλούντος: Εκπρόσωπος μαθητικής κοινότητας.

Θέμα: Σημασία-προσφορά των μνημείων και δραστηριότητες με στόχο την εξοικείωση με αυτά.

Η Ελλάδα έχει μακραίωνη πολιτιστική παράδοση. Ίχνη της πολιτιστικής της πορείας στο χρόνο είναι τα μνημεία που βρίσκονται διάσπαρτα σε κάθε γωνιά της ελληνικής γης. Το κάθε ελληνικό μνημείο και μουσείο προσφέρει στον επισκέπτη του ένα κομμάτι της κοινής καλλιτεχνικής δημιουργίας, την ίδια όμως στιγμή συγκεντρώνει έργα που εκφράζουν με ξεχωριστή έμφαση μια ορισμένη χρονική περίοδο είτε μια πιο πλούσια εκδήλωση σ' έναν ιδιαίτερο τομέα του ελληνικού πολιτισμού. Η επίσκεψη στα ελληνικά μουσεία σημαίνει για όλους τους σύγχρονους ανθρώπους μια άμεση και ποθητή γνωριμία με τα αρχέτυπα

του πολιτισμού μας, μια συνομιλία θερμή με τις πνευματικές μορφές που μας γαλούχησαν, ένα άγγιγμα της γενέθλιας γης.

B. ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

Ζητούμενο 1ο

Λόγοι για τους οποίους πρέπει το ευρύ κοινό να πλησιάσει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς :

-ΙΣΤΟΡΙΚΗ και ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ: Τα μνημεία είναι δημιουργήματα μιας συγκεκριμένης κοινωνίας σε μια ορισμένη εποχή και εκφράζουν τις αξίες, τις αντιλήψεις, τα ιδεώδη και την αισθητική της. Δηλαδή με αυτά καταλαβαίνουμε την κοινωνία που τα δημιούργησε και τον πολιτισμό της.

-ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ με καλλιτεχνική/ αισθητική αξία: κυρίως γιατί, όπως όλα τα έργα τέχνης, εκφράζουν με καλαίσθητο τρόπο χαρακτηριστικά της εποχής που τα γέννησε. Η αισθητική, μάλιστα, αξία πολλών από αυτά είναι τόσο μεγάλη, ώστε να «νομοθετούν», να ορίζουν δηλαδή και να καθιερώνουν αισθητικούς κανόνες. Και όσο πιο λαμπρός είναι ο πολιτισμός που τα δημιούργησε, τόσο πιο μεγάλη είναι η ακτινοβολία τους και η επίδρασή τους στη μεταγενέστερη καλλιτεχνική δημιουργία.

-Ο σύγχρονος άνθρωπος μπορεί πολλαπλώς να ωφεληθεί από την επίσκεψή του σε ελληνικά μουσεία. Τα εκθέματα των ελληνικών μουσείων του δίνουν την ευκαιρία μιας θερμής και άμεσης συνομιλίας με αισθητικές μορφές που δημιουργήθηκαν από τις απαρχές του πολιτισμού, καθόρισαν και επέβαλαν αισθητικούς κανόνες για τις μεταγενέστερες εποχές. Η αμεσότητα της επικοινωνίας αυτής, και μάλιστα στο γενέθλιο τόπο των μνημείων, συμβάλλει στην κατανόηση και στην αφομοίωση του ελληνικού πολιτισμού. Η συνομιλία με το έργο τέχνης κάνει απτή πραγματικότητα το μακρινό ελληνικό παρελθόν. Επειδή όμως, ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός αποτελεί αρχέτυπο του σύγχρονου ελληνικού – και ευρωπαϊκού- πολιτισμού, η επίσκεψη στα ελληνικά μουσεία αποτελεί για το σύγχρονο άνθρωπο ένα γοητευτικό, όσο και πολύτιμο, ταξίδι στις ρίζες του παγκόσμιου πολιτισμού.

-Προβολή της χώρας και του πολιτισμού της στο εξωτερικό.

-Αναβίωση παράδοσης αλλά και εμπλουτισμός τεχνοτροπιών από πολιτιστικές επιρροές του εξωτερικού.

- Γνωριμία με ήθη και έθιμα, ανταλλαγές πολιτιστικών προϊόντων.

-Διαμόρφωση δημοκρατικής συνείδησης .

- Ευρύτερη μόρφωση, άνοιγμα πνευματικών οριζόντων, ανταλλαγή ιδεών, γνώση νέων τρόπων σκέψης και ζωής.
- Ψυχική ανανέωση, αναζωογόνηση ψυχής, ξεκούραση, χαλάρωση από τους έντονους ρυθμούς ζωής. Αντιμετώπιση πλήξης και ανίας με την αλλαγή παραστάσεων.
- Επαφή, επικοινωνία, γνωριμία ανθρώπων και λαών που καταργεί τα γεωγραφικά σύνορα, ανάπτυξη κοινωνικότητας.
- Άρση των εθνικιστικών προκαταλήψεων και του ρατσισμού.
- Ο άνθρωπος ταξιδεύοντας αντιλαμβάνεται την ετερότητα αλλά και την ομοιότητα των εθνών,
- Επικράτηση πνεύματος ειρήνης, συναδέλφωσης και συνύπαρξης των λαών.
- Ενίσχυση δημοκρατικών φρονημάτων
- Πολιτική σκέψη
- Παιδαγωγική και μορφωτική σημασία.
- Ενδυνάμωση πατριωτισμού και εθνικού πνεύματος

Τα μνημεία καταδεικνύουν την πολιτιστική ιδιαιτερότητα του λαού που τα δημιούργησε.

- Κάθε λαός, είτε με τους αφανείς-λαϊκούς είτε με τους επιφανείς καλλιτέχνες του, έχει δημιουργήσει στο πέρασμα του χρόνου μνημεία κάθε μορφής, τα οποία αποτυπώνουν την εντελώς ξεχωριστή πορεία του στο χρόνο, την ευαισθησία του και την επινοητικότητά του.
- Τα περισσότερα από αυτά ταυτίζονται με τη συγκεκριμένη χώρα και τον συγκεκριμένο λαό, το περιβάλλον του, τις αξίες και τις περιπέτειές του και συνιστούν τεκμήριο ιστορικής και πολιτισμικής ταυτότητας και μοναδικότητας.

Η παιδευτική λειτουργία των μνημείων είναι προϋπόθεση για την κατάκτηση της εθνικής αυτογνωσίας και πηγή ιστορικής γνώσης.

- Πολλά από τα μνημεία έχουν κατασκευαστεί για να τιμηθούν σημαίνουσες προσωπικότητες του παρελθόντος ή σημαντικά γεγονότα, ειρηνικά ή πολεμικά.
- Η μελέτη και η ουσιαστική επαφή των σύγχρονων ανθρώπων με αυτά λειτουργεί ως αφορμή και ως μέσο αναψηλάφησης της ιστορίας, ως αφορμή αναστοχασμού του παρελθόντος και εξαγωγής πολύτιμων διδαγμάτων για παρόν και το μέλλον.

Τα μνημεία αποτελούν πηγή έμπνευσης και πρωτότυπης καλλιτεχνικής δημιουργίας.

-Ορισμένα από τα μνημεία, ιδίως αυτά που σχετίζονται με την αισθητική και την καλλιτεχνική έκφραση, λόγω της καλλιτεχνικής τους αρτιότητας, λειτουργούν ως διαχρονικά και αξεπέραστα πρότυπα ομορφιάς.

-Από αυτά, οι καλλιτέχνες του παρόντος προχωρούν στη δημιουργία νέων, πρωτότυπων έργων. Έτσι, συμβάλλουν στην ανανέωση και στον εμπλουτισμό της υπάρχουσας παραγωγής και τροφοδοτούν με ερεθίσματα τη σύγχρονη τέχνη.

Μεταβατική παράγραφος: Για να εκτιμήσει ο σύγχρονος άνθρωπος τα μνημεία, απαιτείται πληρέστερη γνώση αυτών. Ιδιαίτερα για τους νέους, σημαντικός κρίνεται ο ρόλος του σχολείου, που οφείλει να καλλιεργεί τη γόνιμη και βιωματική σχέση με τα μνημεία του πολιτισμού.

Ζητούμενο 2ο

Δραστηριότητες με τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με αυτά :

- Εκπαιδευτική αξία μνημείων

Τα μνημεία είναι εθνική περιουσία και καύχημα ενός λαού. Απλά ή επιβλητικά, ταπεινά ή μεγαλοπρεπή, ακέραια ή σπαράγματα, στέκουν σιωπηλά και μας υπενθυμίζουν ποιοι είμαστε και από πού ερχόμαστε. Υποβάλλουν συναισθήματα, προκαλούν συνειρμούς, προβληματίζουν και διδάσκουν όποιον μπορεί να καταλάβει καλύτερα τη «γλώσσα» τους. Απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό είναι να έχει συνειδητοποιήσει κανείς τη λειτουργία και την αξία τους. Το έργο αυτό είναι ευθύνη της εκπαίδευσης. Πρέπει να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τα πολιτιστικά επιτεύγματα του ανθρώπου, σύγχρονα και παρελθόντα. Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, το βάρος της εκπαιδευτικής προσπάθειας πέφτει κυρίως στη μετάδοση θεωρητικών γνώσεων για το εθνικό μας και για τον παγκόσμιο πολιτισμό. Λείπει η άμεση βιωματική σχέση με το παρελθόν. Τη δυνατότητα αυτή προσφέρει η επίσκεψη, η συστηματική εξέταση και γνώση των μνημείων. Οι θεωρητικές γνώσεις σε συνδυασμό με τη βιωματική σχέση με το παρελθόν, είναι πολύ πιθανόν να γίνουν αφορμή για ένα ταξίδι στο χρόνο, όπου με τη δημιουργική φαντασία του ο μαθητής θα προσπαθήσει να αναβιώσει σκηνές και γεγονότα από τη ζωή του παρελθόντος, να μεταφερθεί νοερά σε αυτή, να νιώσει πρωτόγνωρα συναισθήματα, να συγκρίνει, να προβληματιστεί και να καταλήξει σε συμπεράσματα που ξεπερνούν τα όρια της σχολικής γνώσης.

Η άμεση επαφή των μαθητών με τα μνημεία θα τους βοηθήσει να

κατανοήσουν τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα σ' αυτά και στις συνθήκες της εποχής που τα γέννησε. Επίσης με αυτό τον τρόπο μπορεί να αντιληφθούν καλύτερα την αρχιτεκτονική τους και το διάκοσμό τους, δηλαδή την αισθητική τους. Θα κατανοήσουν πως όλα αυτά αντανακλούν την ιδεολογία, την οικονομική και κοινωνική κατάσταση καθώς και το πολίτευμα που επικρατούσαν την εποχή που δημιουργήθηκαν. Έτσι, οι μαθητές οξύνουν την κρίση τους, διαμορφώνουν διαλεκτική σκέψη και συγκροτούν ολοκληρωμένη άποψη για την έννοια της ιστορικής εξέλιξης και αλλαγής. Τέλος, όταν οι μαθητές έρχονται σε επαφή με τα μνημεία, με την ομορφιά που έχουν αυτά και το περιβάλλον μέσα στο οποίο βρίσκονται, καλλιεργούν τα αισθητικά τους κριτήρια. Μαθαίνουν, επομένως, να εκτιμούν την αξία τους, να απολαμβάνουν την παρουσία τους, να τα συνδέουν με τη ζωή και να νιώθουν την ανάγκη να τα σέβονται, να τα προβάλλουν και να προστατεύουν.

-Συμμετοχή και δραστηριοποίηση των νέων σε εκδηλώσεις πολιτιστικής αγωγής με στόχο την ανάδειξη της γενικότερης πολιτιστικής μας κληρονομιάς .

-Εκπαιδευτικές εκδρομές με το σχολείο και όχι μόνο σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία με συμμετοχή σε βιωματικές δραστηριότητες .

-Σύνδεση των μνημείων με τα διδασκαλία μαθημάτων, όπως η ιστορία, η γεωγραφία, τα θρησκευτικά, ακόμη και τα μαθηματικά.

-Οργανωμένη και καλά προετοιμασμένη επίσκεψη στα μουσεία, ώστε οι μαθητές να γνωρίζουν επαρκή στοιχεία για αυτά. Η επίσκεψη και μελέτη μνημείων πρέπει να είναι συστηματική και διαρκής και να μην εξαντλείται σε μια ευκαιριακή και περιοδική περιδιάβαση.

-Προτεραιότητα σε μουσεία ή μνημεία της περιοχής που ζουν οι μαθητές, ώστε να γνωρίζουν την αξία τους και να αποκτούν ιδιαίτερη σχέση μαζί τους.

-Την ευθύνη για τις επισκέψεις να αναλάβουν αρχαιολόγοι που γνωρίζουν καλά την ιστορία, τις αισθητικές και τεχνικές λεπτομέρειες των μνημείων.

-Προγράμματα ανάδειξης μνημείων από σχολεία, τα οποία είναι και άγνωστα στο ευρύ κοινό.

- Εθελοντική προσφορά για την ανάδειξη και διατήρηση των μνημείων . Προβολή εκπαιδευτικών ντοκιμαντέρ για την εξοικείωση των νέων με την ιστορία του τόπου τους .

-Ανάγνωση βιβλίων με πολιτιστικό περιεχόμενο .

- Επίσκεψη ιστότοπων που προσφέρουν εικονική περιήγηση στα μνημεία του τόπου μας .
- Ελκυστικότερη διδασκαλία του μαθήματος ιστορίας με τη χρήση οπτικοακουστικού υλικού .
- Διαφήμιση και ανάδειξη του πολιτισμού μας μέσα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
- Πολιτιστικές ανταλλαγές με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, ώστε να αναδειχτεί η ευρωπαϊκή διάσταση των μνημείων της καθεμιάς.
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία για την αξιοποίηση της μορφωτικής τους λειτουργίας.

Γ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ανακεφαλαίωση και επισήμανση των βασικών αξόνων του θέματος.
Τονίζουμε την σημασία όχι μόνο του δικού μας πολιτισμού αλλά και των υπόλοιπων χωρών και δίνουμε μια ανακεφαλαίωση των παραπάνω .

Αποφώνηση

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας